Overweging: 29e zondag door het jaar
Thema: Mensen naar zijn beeld en gelijkenis
Lezingen: Jesaja 45,1.4-6 en Matteüs 22,15-21
Zondag 18 oktober 2026 Mart Hendriks

Wereldmissiezondag, vandaag voor de honderdste keer gevierd nadat Pius XI deze dag in 1926 bij het verschijnen van zijn encycliek Rerum Ecclessiae instelde. Het begin van een boeiende verandering van de kijk op missionering. Een jubileum en daarmee aanleiding om even terug te kijken in de geschiedenis.

Misschien kijken ook jullie, net als ik, met plezier terug aan de fancyfairs bij ons na de laatste zondagsmis in het patronaat bij ons. Lang geleden, maar zeker gezellig. Er waren kinderspelletjes, grabbelton, rad van avontuur en - voor mij wat minder boeiend - de pannenlappen en dassen van de missie-naaikring. De opbrengst was voor de plaatselijke missionarissen die een warm hart werd toegedragen. Familie, maar ook de leden van het missiecomité, schreven brieven om ze op de hoogte te houden over gebeurtenissen in het dorp en vervolgens deed het lokale krantje weer verslag over hun activiteiten.
Elk dorp had zijn lokale missionarissen en deze hadden min of meer een heldenstatus. Bovendien had bijna elke familie wel iemand in de missie. Missie was belangrijk en zo goed als iedereen was er op een of andere manier bij betrokken.
Met een warm gevoel denk ik terug aan de missionarissen, vrouwen en mannen die ik persoonlijk heb gekend: witte paters en zusters, Salvatorianen, Monfortanen, Augustijnen en later de broeders van OLV van Lourdes en de zusters van Barmhartigheid, waar we nu als gemeenschap te gast zijn. Wat ze met elkaar gemeen hadden was hun geloof, hun bevlogenheid en idealisme.

Maar de verandering kwam in diezelfde zestiger jaren mede onder invloed van de dekolonisatie en de secularisering.
Missie en zending riepen tegengestelde gevoelens op. Is ons geloof zoveel beter dan de opvattingen van mensen in Afrika, Azië of Zuid-Amerika? Is het in deze pluralistische wereld nog wel nodig is om in andere culturen ons geloof te brengen?
De vernieuwingen ingezet door het tweede Vaticaans concilie gaven het antwoord. De prioriteit bij de missionering lag steeds meer bij de verbetering van lokale leefomstandigheden en het christelijke geloof sloot aan bij de lokale cultuur en tradities.

Nog steeds werden er kerken gebouwd met de ingezamelde gelden, maar de verbetering van de gezondheidszorg, bestrijding van analfabetisme en armoede was niet minder belangrijk. Een voorbeeld hiervan vind ik de oprichting van Radio Yungas in de Augustijnse missie in Bolivia en het verhaal van Ome Jan dat je met ingezameld geld beter kippen kunt kopen dan de mensen eieren te geven. Als ze de kippen goed verzorgen dan zijn er ook eieren op tafel en zijn ze minder afhankelijk.

De verwevenheid van kerk en staat werd in de zestiger jaren grotendeels ongedaan gemaakt en dat zeker niet met instemming van een aantal trouwe kerkgangers. Zij zagen deze ontwikkeling vooral als een verlies.

Ik geloof eerder dat dit in de lijn ligt van Jezus' uitspraak in het evangelie van vandaag: "Geef aan de keizer wat de keizer toekomt en aan God wat aan God toekomt." Ook vandaag de dag vinden nog dezelfde discussies plaats als in Jezus' tijd. De ene zegt dat gelovigen zich niet mogen bemoeien met staatszaken, de ander dat de overheid zich niet mag bemoeien met kerkelijke zaken. Kerk en staat als twee gescheiden werelden.
Ondanks dat sommige politici, maar ook gelovigen, het graag anders zouden zien, plaatst Jezus kerk en staat niet tegenover elkaar, maar naast elkaar. Het kan ook niet anders dan dat beide in ons in ons persoonlijk leven samenkomen. Als mensen van de weg, de weg die Jezus ging, willen we verantwoordelijkheid nemen en niet vanop veilige afstand toekijken naar wat er rondom ons en in de wereld gebeurt. 'Geef aan God wat aan God toekomt' zegt Jezus en wij weten heel goed wat dat betekent. We ontmoeten God in de ander, de mens op zijn eigen unieke wijze geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Daarom sluiten gelovigen hun ogen niet voor de maatschappelijke wantoestanden waardoor mensen onrecht wordt gedaan en leven in armoede en oorlog.

Het thema van deze honderdste Wereldmissiedag is ***"Eén in Christus, verenigd in de missie"***. In zijn begeleidend schrijven benadrukt Paus Leo XIV dat het evangelie niet iets abstracts is. Hij schrijft "Als eenheid de voorwaarde van missie is, is liefde de inhoud ervan."
Een boodschap die wij, als geloofsgemeenschap Augustinus, als onze missie, onze opdracht, zullen herkennen.
Liefde die wij in wederzijdse solidariteit en eenheid vorm willen geven en zo aan God geven, wat God toekomt.

Moge het zo zijn.